

MINISTERSTWO
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 07.02. 2014 r.

Sekretarz Stanu

Jacek Męcina

DRP-III-02100-5 -SS/14

Fundacja Panoptykon

ul. Orzechowska 4/4

02-068 Warszawa

Grzegorz Paweł

W odpowiedzi na pismo z dnia 15 stycznia br., chciałbym podziękować za przesłanie stanowiska Fundacji Panoptykon (Fundacja) w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz niektórych innych ustaw oraz projektu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej o profilowaniu pomocy dla bezrobotnego.

Jednocześnie chciałbym odnieść się do przesłanych uwag i być może tym samym rozwiązać Państwa wątpliwości dotyczące profilowania pomocy dla osób bezrobotnych.

Na wstępie chciałbym podkreślić, że Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej stoi na stanowisku, że świadczenie efektywnej pomocy na rzecz osób bezrobotnych oraz prawidłowe zarządzanie środkami przeznaczanymi na programy zapobiegania bezrobociu to najważniejsze z zadań powiatowych urzędów pracy. Podejście takie powinno być wspierane przez narzędzia dostępne w obszarze polityki rynku pracy.

Jednym z takich narzędzi jest procedura profilowania pomocy dla osób bezrobotnych. W literaturze przedmiotu mowa jest przede wszystkim o profilowaniu bezrobotnych i zapobieganiu długookresowemu bezrobociu. W odróżnieniu od tradycyjnego sposobu walki z długookresowym bezrobociem, polegającego na uruchomieniu wielu bardzo kosztownych instrumentów w celu zmniejszenia liczby osób długotrwale pozostających bez pracy, profilowanie umożliwia ograniczanie napływu nowych osób do tej grupy¹. Zapobieganie pozostawaniu w bezrobociu przeciwdziała wystąpieniu u bezrobotnych szeregu negatywnych skutków, co przekłada się na łatwiejsze ich przejście na rynek pracy. Profilowanie pomocy dla osób bezrobotnych jest zatem istotnym czynnikiem warunkującym skuteczność przedsięwzięć realizowanych w ramach aktywnej polityki rynku pracy. Umożliwia objęcie właściwych osób pomocą we względnie krótkim czasie po tym, jak stały się bezrobotne. Pozwala również na

¹ European Commission (2001), *Study on Early Identification of High Risk Unemployed; Final Report and Annex Report I*, DG Employment and Social Affairs.

minimalizację ryzyka powstania jałowych wydatków i maksymalizację skuteczności podejmowanych działań w skali zarówno mikro, jak i makro².

Wczesna identyfikacja osób potencjalnie zagrożonych długotrwałym pozostawaniem bez pracy traktowana jest jako integralny element europejskiej aktywnej polityki rynku pracy. Mówi o tym Europejska Strategia Zatrudnienia, w której jednym ze sposobów wzrostu zatrudnialności jest stosowanie zasady wczesnej interwencji na rynku pracy i zapewnianiu bezrobotnym pomocy dopasowanej do ich indywidualnych potrzeb. Pierwsza z dziesięciu wytycznych Komisji Europejskiej w sprawie zatrudnienia, nakazuje aktywne i prewencyjne działania na rzecz bezrobotnych i biernych zawodowo. Tym samym kraje członkowskie Unii Europejskiej zostały zobligowane do unowocześnienia i wzmocnienia instytucji rynku pracy oraz zapewnienia regularnej oceny skuteczności prowadzonych polityk rynku pracy. Realizację tych celów może wspomóc implementacja sformalizowanych procedur profilowania pomocy dla osób bezrobotnych w codziennej działalności pracowników powiatowych urzędów pracy³.

Przez profilowanie związane z zapobieganiem długotrwałemu bezrobociu rozumie się każdy formalny algorytm postępowania, za pomocą którego określa się ryzyko długotrwałego pozostawania bez pracy danej osoby. Profilowanie pomocy dla osób bezrobotnych jest zatem przykładem innowacyjnego instrumentu aktywnych działań na rynku pracy i zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej może być rozpatrywane jako narzędzie diagnozujące możliwości oraz silne i słabe strony osoby bezrobotnej, narzędzie ułatwiające dobór odpowiednich form pomocy dla danej osoby bezrobotnej oraz instrument optymalnej alokacji środków przeznaczanych na walkę z bezrobociem⁴.

Warto podkreślić, że proponowane zmiany w zakresie profilowania pomocy dla osób bezrobotnych są zbieżne z tendencjami rozwoju polityki rynku pracy w innych krajach Unii Europejskiej (UE) i Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), których cechą jest lepsze adresowanie usług rynku pracy dzięki indywidualizacji pomocy dla osób bezrobotnych oraz połączeniu usług i funkcji realizowanych przez pracowników urzędów pracy udzielających im pomocy.

Wiele krajów UE i OECD stosuje już od lat 90-tych systemy profilowania pomocy dla osób bezrobotnych. Profilowanie przy udzielaniu pomocy klientom urzędów pracy wykorzystywane jest m.in. w Holandii, Irlandii, Finlandii, Niemczech, Wielkiej Brytanii, Australii, USA. Koncepcja profilowania zaproponowana przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej jest zbliżona do koncepcji profilowania stosowanego od 2004 r. w narodowej polityce rynku pracy Danii. Do profilowania bezrobotnych w Danii wykorzystuje się narzędzie komputerowe *Employability Profiling Toolbox*⁸⁹. Wykorzystując to narzędzie dzieli się osoby bezrobotne na trzy podgrupy: grupa 1 – osoby, które same znajdują pracę w okresie do 3 miesięcy; oznacza

² Baranowska A., Bukowski M., Górski A., Lewandowski P., Magda I., Zawistowski J. (2005), *Instytucje rynku pracy*, w: *Zatrudnienie w Polsce 2005*, red. M. Bukowski, Warszawa: Departament Analiz i Prognoz Ekonomicznych Ministerstwa Gospodarki i Pracy

³ „*Profilowanie bezrobotnych wymagających szczególnego wsparcia na lokalnym rynku pracy*”, pod red. Zenona Wiśniewskiego i Moniki Wojdyło-Preisner, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2013

⁴ Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Raport z etapu I (wstępny), Projekt: *Analiza czynników wpływających na zwiększenie ryzyka długookresowego bezrobocia - opracowanie metodologii profilowania bezrobotnych na lokalnym rynku pracy do stosowania przez PSZ*, Nr umowy: U/44/B2.3/1.1/2011, Toruń, 2012

to niskie ryzyko bezrobocia długookresowego; grupa 2 – osoby, które powinny uzyskać pomoc w postaci uczestnictwa w programach aktywnej polityki rynku pracy; osoby te bowiem nie znajdują pracy same w okresie krótszym niż kwartał; grupa 3 – pozostałe osoby, dla których znalezienie pracy będzie najtrudniejsze; oznacza to wysokie ryzyko bezrobocia długookresowego⁵.

W literaturze przedmiotu, m.in. w opracowaniu Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia i Spraw Społecznych Komisji Europejskiej wyodrębniono trzy podejścia do profilowania bezrobotnych: (1) ocena ryzyka przez pracownika służb zatrudnienia, (2) selekcja grupowa i (3) modelowanie ekonometryczne. W koncepcji pierwszej identyfikacja osób zagrożonych długim pozostawaniem bez pracy oparta jest wyłącznie na ocenie pracownika służb zatrudnienia, który w tym celu wykorzystuje posiadane doświadczenie i wiedzę. Jest to najprostsza forma profilowania bezrobotnych, ale jednocześnie najbardziej obciążona subiektywnością oceny. W koncepcji drugiej zagrożenie długotrwałym pozostawaniem bez pracy determinowane jest przynależnością bezrobotnego do danej grupy ryzyka. Wady takiego rozwiązania to ustalanie grup ryzyka na podstawie jednej cechy bezrobotnych oraz nieuwzględnianie przy określaniu grup ryzyka specyfiki lokalnego rynku pracy. Koncepcja trzecia polega na określeniu zagrożenia długookresowym bezrobociem przy pomocy modelu ekonometrycznego. Określone w ten sposób ryzyko długiego pozostawania bez pracy opiera się na wielu determinantach określających zarówno cechy, jak i sytuację osoby bezrobotnej, a także uwzględnia uwarunkowania lokalnego rynku pracy⁶.

Zaproponowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w projekcie ustawy o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia (...) rozwiązanie dotyczące profilowania pomocy dla osób bezrobotnych wykorzystuje zarówno metodę *hard profiling* (wystandaryzowany kwestionariusz), jak i *soft profiling* (indywidualna decyzja pracownika urzędu). Dzięki temu przewiduje się uzyskanie dobrych efektów dopasowania profili oferowanej pomocy do zarejestrowanych bezrobotnych.

Zarówno przepisy zaproponowane w projekcie ustawy o zmianie ustawy o promocji (...) jak i narzędzie przygotowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej umożliwi wczesną identyfikację bezrobotnych zagrożonych długim pozostawaniem bez pracy, podejmowanie działań zapobiegającym długookresowemu bezrobociu zanim wystąpią negatywne skutki spowodowane długim pozostawaniem bez pracy oraz lepsze dopasowanie podejmowanych działań do potrzeb lokalnego rynku pracy.

W Polsce do tej pory powszechnie wykorzystuje się koncepcję selekcji grupowej bazującą na przepisach art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 674, 675 i 829). Przy takim podejściu proces identyfikacji klientów zagrożonych długotrwałym bezrobociem następuje w oparciu o jedną cechę danego bezrobotnego. W związku z tym, że art. 49 określa 7 cech skutkujących kwali-

⁵ Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Raport z etapu II *Przegląd i analiza koncepcji i metod profilowania bezrobotnych stosowanych w krajach UE, OECD i w Polsce*, Projekt: *Analiza czynników wpływających na zwiększenie ryzyka długookresowego bezrobocia - opracowanie metodologii profilowania bezrobotnych na lokalnym rynku pracy do stosowania przez PSZ*, Nr umowy: U/44/B2.3/1.1/2011, Toruń, 2012

⁶ „*Profilowanie bezrobotnych wymagających szczególnego wsparcia na lokalnym rynku pracy*”, pod red. Zenona Wiśniewskiego i Moniki Wojdyło-Preisner, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2013

fikacją do grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, znaczna większość zarejestrowanych bezrobotnych należy do grona osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Trudno zatem mówić o precyzyjnym adresowaniu instrumentów aktywnej polityki rynku pracy.

Efektywność urzędów pracy w świadczeniu pomocy osobom bezrobotnym w celu doprowadzenia ich na rynek pracy zależy od wielu czynników, min. od skuteczności funkcjonowania powiatowych urzędów pracy w zakresie doboru i wykorzystania programów realizowanych w ramach aktywnej polityki rynku pracy. Aby pomoc świadczona przez powiatowe urzędy pracy przynosiła pożądane rezultaty Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach prac nad ustawą o promocji zatrudnienia (...) postanowiło sięgnąć po instrumentarium związane z technikami lepszego adresowania pomocy bezrobotnym opartymi na koncepcji profilowania.

Chciałbym w tym miejscu podkreślić, że profilowanie nie jest celem samym w sobie, a sposobem lepszego planowania i organizowania pracy powiatowego urzędu pracy na rzecz osób bezrobotnych. Zaproponowane przez resort pracy rozwiązanie służyć będzie wyznaczeniu ogólnego kierunku działań podejmowanych na rzecz bezrobotnego i powinno skutkować wyższą jakością świadczonej pomocy oraz większą przejrzystością dostępu do usług i instrumentów rynku pracy wykorzystywanych do aktywizacji bezrobotnych.

Aby umożliwić urzędowi pracy realizację obowiązku profilowania pomocy, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej we współpracy z powiatowymi urzędami pracy przygotowało dla powiatowych urzędów pracy narzędzie do ustalania profilu pomocy dla osób bezrobotnych pn. *Kwestionariusz do profilowania pomocy dla osób bezrobotnych*. Jest to kwestionariusz wywiadu, w oparciu o który prowadzona będzie rozmowa z osobą bezrobotną. Narzędzie składa się z 24 pytań i zintegrowane będzie z systemem teleinformatycznym wykorzystywanym przez wszystkie urzędy pracy (Syriusz^{Std}). Stosowanie tego narzędzia będzie obowiązkowe dla wszystkich powiatowych urzędów pracy na podstawie rekomendacji ministra właściwego do spraw pracy. Nie zachodzi zatem ryzyko polegające na wykorzystywaniu przez powiatowe urzędy pracy różnych narzędzi do profilowania pomocy dla osób bezrobotnych.

Przy ustalaniu profilu pomocy powiatowy urząd pracy będzie dokonywać analizy sytuacji bezrobotnego i jego szans na rynku pracy biorąc pod uwagę dwie zmienne: oddalenie bezrobotnego od rynku pracy i jego gotowość do wejścia lub powrotu na rynek pracy. Przez oddalenie od rynku pracy rozumie się czynniki utrudniające bezrobotnemu wejście lub powrót na rynek pracy. Informacje, na podstawie których urząd pracy ustali oddalenie bezrobotnego od rynku pracy to: wiek, płeć, poziom wykształcenia, doświadczenie zawodowe, znajomość języków obcych, stopień niepełnosprawności, czas pozostawania bez pracy, uprawnienia zawodowe, umiejętności, miejsce zamieszkania pod względem oddalenia od potencjalnych miejsc pracy, możliwość dojazdu do pracy, przyczyny utrudniające podjęcie pracy, dostęp do nowoczesnych form komunikowania się z powiatowym urzędem pracy i pracodawcami. Natomiast przez gotowość do wejścia lub powrotu na rynek pracy rozumie się czynniki wskazujące na potrzebę i chęć bezrobotnego do podjęcia pracy. Informacje, na podstawie których urząd pracy ustali gotowość do wejścia lub powrotu na rynek pracy to: dotychczasowa oraz aktualna gotowość do współpracy z powiatowym urzędem pracy, zaangażowanie

w samodzielne poszukiwanie pracy, powody rejestracji w powiatowym urzędzie pracy, gotowość do dostosowania się do wymagań rynku pracy, dyspozycyjność, powody skłaniające do podjęcia pracy.

Zasadność korzystania z ww. informacji w celu ustalenia profilu pomocy potwierdzają nie tylko doświadczenia innych krajów stosujących system profilowania, ale również badania przeprowadzone w trakcie realizacji projektu pn.: „*Analiza czynników wpływających na zwiększenie ryzyka długookresowego bezrobocia*”, w ramach Działania 1.1 Wsparcie systemowe instytucji rynku pracy Priorytetu I Zatrudnienie i integracja społeczna Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w którym instytucją inicjującą było Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Wyniki badań jednoznacznie pokazały, że do czynników istotnie wpływających na ryzyko długiego pozostawania bez pracy należą m.in.: płeć, wiek, wykształcenie, stan zdrowia, znajomość języka obcego, staż pracy, zawód wykonywany i wyuczony, liczba posiadanych zawodów, elastyczność zawodowa oraz miejsce zamieszkania⁷.

Chciałbym wyraźnie podkreślić, że większość z ww. informacji jest aktualnie przetwarzana przez powiatowe urzędy pracy na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie rejestracji bezrobotnych i poszukujących pracy (Dz. U. z 2012 r., poz. 1299). Zgodnie z § 5 ust. 6 ww. rozporządzenia osoba ubiegająca się o zarejestrowanie jako bezrobotny zobowiązana jest przekazać pracownikowi powiatowego urzędu pracy w trakcie rejestracji m.in. następujące dane: płeć, datę i miejsce urodzenia, adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy oraz adres do korespondencji, wykształcenie, ukończone szkoły, zawody wyuczone, zawody wykonywane, kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz zawód, w którym osoba ta chciałaby pracować i ma ku temu odpowiednie kompetencje i kwalifikacje potwierdzone stosownymi dokumentami lub udokumentowaną ciągłość pracy w okresie minimum 6 miesięcy, poziom znajomości języków obcych, posiadane uprawnienia zawodowe, rodzaj i stopień niepełnosprawności, jeżeli dotyczy, okresy zatrudnienia z podaniem nazwy pracodawcy, zajmowanego stanowiska pracy, wymiaru czasu pracy i podstawy wykonywania pracy, okresy wykonywania innej pracy zarobkowej i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności, inne okresy zaliczane do okresu uprawniającego do zasiłku dla bezrobotnych, o których mowa w ustawie o promocji zatrudnienia (...).

Pozostałe informacje powiatowy urząd pracy będzie uzyskiwać w trakcie wywiadu prowadzonego z bezrobotnym przez pracownika urzędu pełniącego rolę doradcy klienta. Wszystkie te informacje są już dzisiaj pozyskiwane przez pracowników urzędów pracy w trakcie pracy z bezrobotnym. Dla przykładu są to następujące informacje: *Czy bezrobotny ma możliwość dojazdu do pracy (w tym do pracy w systemie zmianowym oraz w weekendy)?, Czy w ciągu ostatniego miesiąca bezrobotny przygotowywał samodzielnie dokumenty aplikacyjne (życiorys, list motywacyjny)?, Jak często bezrobotny jest gotów kontaktować się z urzędem pracy?*

⁷ Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Raport z etapu III Przeprowadzenie badań terenowych (ilościowych i jakościowych) z wykorzystaniem procedury profilowania bezrobotnych i użyciem modelu ekonometrycznego na sześciu wybranych lokalnych rynkach pracy, Projekt: *Analiza czynników wpływających na zwiększenie ryzyka długookresowego bezrobocia - opracowanie metodologii profilowania bezrobotnych na lokalnym rynku pracy do stosowania przez PSZ*, Nr umowy: U/44/B2.3/1.1/2011, Toruń, 2013

Pracownicy powiatowych urzędów pracy dzisiaj informacje na te i podobne pytania odnotowują w dokumentacji klientów urzędów pracy, bo bez nich nie byłoby w żaden sposób pracować z tysiącami bezrobotnych. Różnica polega na tym, że informacje te gromadzone będą teraz w systematyczny sposób.

Zgodnie z rekomendacją Komitetu Ministrów państw członkowskich w sprawie ochrony osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych podczas tworzenia profili zbieranie i przetwarzanie danych osobowych w związku z tworzeniem profili winno odbywać się w sposób rzetelny, zgodny z prawem, proporcjonalny i w określonym uzasadnionym celu. Ponadto zbieranie i przetwarzanie danych osobowych w związku z tworzeniem profili może być prowadzone jedynie jeśli jest przewidziane przepisami prawa.

Ww. zasady zostały uwzględnione w przepisach rangi ustawowej. W projekcie ustawy o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia (...) wskazano, że powiatowy urząd pracy, udzielając bezrobotnemu pomocy, niezwłocznie po jego rejestracji ustala dla niego profil pomocy, oznaczający właściwy ze względu na potrzeby bezrobotnego zakres form pomocy określonych w ustawie. W przepisach ustawy określa się również trzy profile pomocy i formy pomocy stosowane w ramach tych profili:

- 1) profil pomocy I – pośrednictwo pracy a także w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe lub formy pomocy, o których mowa w art. 40 ust. 1 (*szkolenia*) i 3a (*koszty egzaminów*), art. 45 (*zwrot kosztów przejazdu*), art. 46 ust. 1 pkt 2 (*bezzwrotne środki na podjęcie działalności gosp.*), art. 60b (*świadczenie aktywizacyjne*), art. 61e pkt 2 (*pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej*) oraz art. 66n (*bon na zasiedlenie dla bezrobotnego do 30 roku życia.*);
- 2) profil pomocy II – usługi i instrumenty rynku pracy, działania aktywizacyjne zlecone przez urząd pracy oraz inne formy pomocy z wyłączeniem Programu Aktywizacja i Integracja,
- 3) profil pomocy III – Program Aktywizacja i Integracja, działania aktywizacyjne zlecone przez urząd pracy, programy specjalne, skierowanie do zatrudnienia wspieranego u pracodawcy lub podjęcia pracy w spółdzielni socjalnej zakładanej przez osoby prawne oraz w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe.

Ponadto projekt ustawy o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia (...) zobowiązuje ministra właściwego do spraw pracy do określenia, w drodze rozporządzenia, sposobu ustalania profilu pomocy oraz postępowania w ramach profili pomocy, mając na uwadze zwiększenie szans bezrobotnego na rynku pracy.

Projekt rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie profilowania pomocy dla bezrobotnego określa działanie powiatowego urzędu pracy w zakresie profilowania pomocy dla bezrobotnego. Pomoc ta uzależniona będzie od potrzeb bezrobotnego i będzie skutkowałą działaniami, jakie powiatowy urząd pracy będzie mógł mu zaproponować w celu zwiększenia jego szans na rynku pracy.

Zaproponowane przepisy określają także sposób uzyskiwania i przetwarzania przez powiatowy urząd pracy informacji niezbędnych do określenia oddalenia bezrobotnego od rynku pracy i jego gotowości do wejścia lub powrotu na rynek pracy.

Ponadto, powiatowe urzędy pracy zobowiązane zostaną do stosowania, przy ustalaniu profilu pomocy, narzędzia rekomendowanego przez ministra właściwego do spraw pracy oraz do odnotowywania w karcie rejestracyjnej bezrobotnego informacji przetwarzanych w związku z ustalaniem profilu pomocy.

Projektowane przepisy nakładają również na powiatowy urząd pracy obowiązek poinformowania bezrobotnego o tym, jakimi formami pomocy może on zostać objęty w ramach ustalonego dla niego profilu pomocy. Ponadto, zobowiązuje się powiatowy urząd pracy do bieżącego monitorowania sytuacji bezrobotnego w trakcie udzielanej mu pomocy poprzez utrzymywanie z nim stałego kontaktu.

W projekcie rozporządzenia przewidziano również możliwość zmiany ustalonego profilu pomocy w przypadku wystąpienia zmiany sytuacji bezrobotnego na rynku pracy, mającej pozytywny lub negatywny wpływ na jego szanse na rynku pracy, o ile zmiana ta uznana zostanie przez powiatowy urząd pracy lub bezrobotnego za uzasadnioną przyczynę do ustalenia nowego profilu pomocy.

Trudno zgodzić się również z zarzutem Fundacji, że zaproponowane rozwiązania mogą pociągać za sobą negatywne konsekwencje dla osób zakwalifikowanych do grupy najbardziej oddalonej od rynku pracy i w efekcie ją stygmatyzować. Warto pamiętać, że pomoc świadczona osobom znajdującym się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (oddalonych od rynku pracy) powinna być dostosowana do ich potrzeb. Kierowanie niewłaściwych form pomocy do tych osób może prowadzić do zaprzestania poszukiwań pracy przez te osoby, gdyż mimo podejmowanych starań nie znajdują one zatrudnienia. Przyjęcie takiej postawy prowadzi do zaniechania aktywnych zachowań na rynku pracy i odpływu w kierunku bierności zawodowej⁸.

W odniesieniu do wątpliwości dotyczących przetwarzania danych osobowych o bezrobotnych, uprzejmie informuję, że przepisy dotyczące praw i obowiązków osób bezrobotnych oraz przetwarzania danych osobowych przez publiczne służby zatrudnienia funkcjonują w ustawie o promocji zatrudnienia (...) oraz w rozporządzeniach wydanych na jej podstawie od wielu lat. Zgodnie z art. 33 ust. 5-8 ww. ustawy informacje dotyczące osób zarejestrowanych są gromadzone przez powiatowe urzędy pracy oraz przetwarzane i udostępniane publicznym służbom zatrudnienia do celów określonych w ustawie. Chciałbym zwrócić uwagę, że przepisy te były przedmiotem uzgodnień z Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych i docelowo uzyskiwały pozytywną opinię tego organu.

Informacja o profilu pomocy ustalonym dla bezrobotnego jak i informacje zebrane w celu jego ustalenia będą integralną częścią zbioru danych o osobach bezrobotnych przetwarzanych przez powiatowe urzędy pracy w lokalnych systemach teleinformatycznych. Zabezpieczenie ww. informacji, ich transmisja pomiędzy bazami, retencja, usuwanie oraz dostęp osób bezrobotnych do tych informacji odbywać się będzie na takich samych zasadach jak w przypadku innych informacji o osobach bezrobotnych, na podstawie obowiązujących przepisów ustawy o promocji zatrudnienia (...), ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.), czy ustawy z dnia 6 wrze-

⁸ „Profilowanie bezrobotnych wymagających szczególnego wsparcia na lokalnym rynku pracy”, pod red. Zenona Wiśniewskiego i Moniki Wojdyło-Preisner, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2013

śnia 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2001 r. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.).

Odnosząc się do uwag dotyczących braku możliwości odmowy przez bezrobotnego udziału w ustaleniu profilu lub wyrażenia przez niego sprzeciwu wobec decyzji o ustalonym profilu informuję, że projekt przepisów ustawy o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz niektórych innych ustaw nie przewiduje takiej możliwości.

Uprzejmie wyjaśniam, że obowiązki bezrobotnego określone zostały w art. 33 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu „*bezrobotny ma obowiązek zgłaszania się do właściwego powiatowego urzędu pracy w wyznaczonym przez urząd terminie w celu przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy proponowanej przez urząd lub w innym celu wynikającym z ustawy i określonym przez urząd pracy w tym potwierdzenia gotowości do podjęcia pracy*”. Za nieprzestrzeganie ww. obowiązku i odmowę lub rezygnację z pomocy przewidziano sankcje w postaci pozbawienia statusu bezrobotnego. Sytuacje skutkujące pozbawieniem statusu bezrobotnego są wskazane w art. 33 ust. 4 obowiązującej ustawy o promocji zatrudnienia (...). Do sytuacji takich należy m.in. odmowa przez bezrobotnego udziału w szkoleniu, pracach interwencyjnych czy przygotowaniu indywidualnego planu działania.

Należy przy tym pamiętać, że zgodnie z obowiązującymi przepisami zgłoszenie się obywatela po pomoc do publicznych służb zatrudnienia jest dobrowolne. Dobrowolne jest także korzystanie z pomocy określonej w ustawie o promocji zatrudnienia (...) i bezrobotny może na każdym etapie z pomocy tej zrezygnować. Taka decyzja jednak wiąże się z utratą statusu bezrobotnego.

W związku z wprowadzeniem nowego podejścia do indywidualizacji form pomocy kierowanych do bezrobotnych poprzez profilowanie pomocy rozszerzono katalog zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy. Oznacza to, że w powiatowym urzędzie pracy pomoc kierowana do każdej osoby bezrobotnej będzie profilowana w zależności od jej potrzeb i sytuacji na rynku pracy. Wprowadzając koncepcję profilowania, zobowiązuje się powiatowy urząd pracy do:

- ustalenia profilu pomocy każdemu bezrobotnemu niezwłocznie po jego rejestracji, biorąc pod uwagę aktualną sytuację bezrobotnego na rynku pracy oraz jego szanse na wejście lub powrót na rynek pracy, i
- przygotowania w określonym przepisami terminie indywidualnego planu działania dostosowanego do ustalonego profilu pomocy.

Jednocześnie w projekcie ustawy określono jakie usługi i instrumenty rynku pracy urząd pracy może przedstawić w ramach profilu pomocy. Przedstawiona powyżej sekwencja działań ma na celu dobranie dla bezrobotnego najbardziej odpowiedniej pomocy. Profilowanie pomocy dla danego bezrobotnego będzie teraz pierwszym etapem pracy z bezrobotnym i podstawą do dalszego świadczenia pomocy. Jeśli bezrobotny odmówi ustalenia profilu pomocy to urząd pracy nie będzie mu mógł udzielić żadnej pomocy.

Mając na uwadze przedstawione wyżej wyjaśnienia nie znajduję podstaw do twierdzenia, że zaproponowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej rozwiązania dotyczące profilowania pomocy dla osób bezrobotnych w istotny sposób ograniczają autonomię

informacyjną osób bezrobotnych i nie stwarzają odpowiednich gwarancji ochrony prywatności. Ponadto nie podzielam opinii, że przygotowana przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej koncepcja profilowania narażona jest na błędy i nadużycia. Chciałbym w tym miejscu podkreślić, że profilowanie pomocy realizowane przez instytucje publiczne jakimi są powiatowe urzędy pracy nie powinno być utożsamiane z profilowaniem wykorzystywanym m.in. przez szeroko rozumiany sektor bankowy, reklamowy czy ubezpieczeniowy. Profilowanie pomocy dla osób bezrobotnych odbywać się będzie na podstawie przepisów rangi ustawowej. Przepisy te określają zadania powiatowych urzędów pracy, zasady przetwarzania informacji o bezrobotnych oraz prawa i obowiązki osób bezrobotnych.

Przedstawiając powyższe wyjaśnienia wyrażam przekonanie, że zgodzą się Państwo z argumentami przedstawionymi przez ministra właściwego do spraw pracy.

2 mdc

SEKRETARZ STANU

Jacek Męcina

Do wiadomości:

1. Rzecznik Praw Obywatelskich
2. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych